

OP WEG NAAR SATURNUS AAN DE LEZER

Zoals men rakelings langs een explosieve planeet kan scheren, zo zwaaiden wij in ons vorige editoriaal dicht in de buurt van een aantal oordelen die, mits wat kwade wil, zouden kunnen begrepen worden als *determinisme*.

Maar wij landden daar gelukkig niet. Het zou ons overigens ons hachje gekost hebben. Want wie vandaag aan iemand een zekere lotsbestemming toeschrijft, bevindt zich meteen in de strafrechtelijke sfeer, zeker indien die lotsbestemming negatief uitvalt.

Hedendaagse rechters grijpen voor minder naar hun strafregisters. Niet ten onrechte overigens. Want vooroordelen zijn zoals een hoog cholesterolgehalte in ons bloed, onze gal en onze hersenen. Dat loopt altijd verkeerd af.

Desondanks durven sommige opiniemakers zich nog op het gladde ijs van de strafbare oordelen en de stereotiepen begeven. Uiteraard gewapend met statistieken, grafieken en parameters. Niemand controleert die en zij verlenen immunititeit aan wie zijn diepste gedachten tot wetenschap wil verheffen.

Zo kon men enkele dagen geleden lezen dat de landen waar ooit de vikingen woonden vrouwvriendelijker zijn dan de meer zuidelijke gebieden van ons continent.

Men leeft daar in het Noorden geografisch natuurlijk wel iets dichterbij Weimar, de voornaamste werkplek van Goethe en diens *das Ewig-Weibliche*.

Maar men zou er toch welhaast de dagelijkse tekenstrip van Hägar-de-Verschrikkelijke bij vergeten. U weet wel, die ruwbast die niet veel nodig heeft om gelukkig te zijn: slechts een vat wijn, een stevige boot en een vrouw die zijn kleren wast en zijn grillen involgt. Heja vikingerne, leve de vikingen.

Onschuldige cynisme? Misschien wel. Maar intussen belanden wij wel bij een van de opvallendste paradoxen van ons tijdsgewricht: hoe meer instrumenten er beschikbaar zijn voor een objectieve meningsvorming, des te speculatiever wordt er gedacht en gehandeld. De nieuwe orakels van Delphi rijzen als paddestoelen uit de grond.

Onder meer de media hebben daar hun aandeel in. De media zijn één groot en overvol dorpscafé geworden,

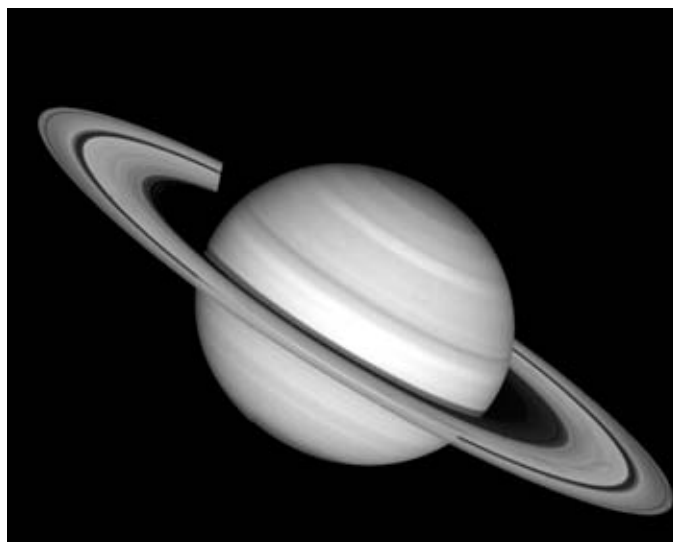
waar iedereen een beetje beschonken is en zijn emoties staat aan te bieden aan de andere, waar dure eden worden gezworen die nooit volbracht worden, waar uit verveling op de 'pietjesbak' wordt gespeeld.

In een paar uithoeken van dat café houden zich gelukkig ook nog enkele ernstige lieden op, stil en bedaard, verstandig sprekend en schrijvend, mensen met een mening, een stelling, een discours. Zij zijn niet talrijk, maar zij zijn er. Het is dus niet helemaal kommer en kwel.

Eigenlijk is heel dat emo-volkje in het westerse dorpscafé psychosomatisch ziek. Vermoeid. Het is dus wachten op een revolutie om dat tij te keren. Desnoods een virtuele revolutie, zoals de flowerpower of mei '68 of wat ook. Maar toch een revolutie.

En terwijl men hier in het westen moe is van welvarend te zijn, doen aan de andere zijde van het mondiale spectrum honderden miljoenen mensen keihard hun best om iets dichterbij het licht van al die welvaart te komen. Vruchteloos evenwel. Want "sy en mochten nergens inne, men wijsde se altijd voort", zoals het klonk in het middeleeuws lied *Het viel eens hemels dauwe*, uit de tijd toen wij hier in het Westen ook nog te veel honger hadden om reeds moe te zijn.

Zes jaar geleden, toen het magische millenniumjaar 2000 stilaan dichtbij kwam, voorspelden – en hoopten – sommige internationaal gereputeerde maatschappijdeskundigen

dat het negatieve mentale landschap van de jaren negentig definitief voorbij was, *over and out*. En voorbij eveneens het waardepatroon dat volkomen in de war was geraakt.¹

Onverdachte bronnen vertellen dat het helaas anders is verlopen, vooral wat de jeugdige generaties betreft.² Anderzijds ervaren anderen het huidige tijdsbeeld als een *ruimte voor vrijheid*, zoals de astronoom en filosoof Gerard Bodifée het ooit verwoordde.³

Overigens beschikken wij in de hedendaagse maatschappij steeds meer over de vrijheid om rondom éénzelfde onderwerp, onderzocht op grond van dezelfde bronnen en met dezelfde maatstaven, toch verschillende conclusies te formuleren.

En ten slotte zijn er onze informatica-netwerken, die kunnen vergeleken worden met archieven en bibliotheken die dag en nacht open zijn.

De schaduwzijde hiervan is dat wat nooit sluit ook nooit opengaat. Daardoor verdwijnt de charme van wachten tot men toelating krijgt om de appel van de boom te plukken.

Een Italiaanse krant beschreef ooit in één zinnetje dat speciale verschijnsel van de informatica, daarbij tegelijk verwijzend naar het bijbelse aartsparadijs én naar een overbekend merk van computers: *"tutto cominciò con una mela"*, alles begon met een appel.⁴

De verwijzing naar Bodifée brengt mij ertoe om, tot slot, nog eens heel even over planeten te spreken. Ik begrijp namelijk niet waarom de astronauten nog zin hebben om naar de aarde terug te keren.

Want de aarde, dat is toch slechts het verleden. Ruw, afgeveild aan de polen en beladen met een bizarre geschiedenis. Waarom niet meteen naar *Saturnus* vliegen, met zijn warme regenboogkleuren en zijn schitterende ringen eromheen.

Naar *"Saturn in its splendor"*, zoals een NASA-bericht het recentelijk nog verwoordde.⁵

Ikzelf ben alleszins kandidaat voor zo'n avontuur. Want een mens moet af en toe, desnoods heel even, optimist kunnen zijn omtrent de toekomst.

■ FRANS-JOS VERDOODT, VOORZITTER VAN HET ADVN

¹ P. Weil, *Het mentale landschap van de jaren negentig*, Schiedam-Tielt, 1996.

² K. Serneels, "Op de rand van zichzelf", in: *De Morgen*, 18 februari 2005, p. 25.

³ G. Bodifée, *Ruimte voor vrijheid*, Kapellen, 1988.

⁴ *La Repubblica*, 22 december 1984.

⁵ *The Dispatch and The Rock Island Argus*, 28 mei 2004.

ODISEA 2 OVER NIEUWE SOCIALE BEWEGINGEN

Op 22 november 2002 vond de derde ODIS-workshop plaats in de congreszaal van de Kamer van Volksvertegenwoordigers in Brussel. Historici en sociale wetenschappers discussieerden er over de eigenheid van "nieuwe sociale bewegingen". Ze legden er hun bevindingen samen, maakten een stand van zaken op en verkenden nieuwe onderzoekspaden en -methoden.

De referaten van die workshop werden gebundeld in een publicatie, de tweede in de reeks ODISEA. De reeks kwam tot stand in het kader van het ODIS-project, voluit Onderzoekssteunpunt en Databank Intermediaire Structuren in Vlaanderen (19de-20ste eeuw). Het project wil vernieuwend wetenschappelijk onderzoek stimuleren en een diepgaande dataverzameling realiseren met betrekking tot de geschiedenis van het maatschappelijk middenveld in Vlaanderen.

De bundel start met een theoretische inleiding van Marc Hooghe waarin de ontwikkeling van de sociologische studie van de nieuwe sociale bewegingen wordt geschetst. Nadien volgen bijdragen van Leen Van Molle omtrent de vrouwenbeweging, Patrick Stouthuysen over de vredesbeweging, Patrick Develtere over de derdewereldbeweging en Hein-Anton Van der Heijden over de milieubeweging. Het boek wordt afgesloten met twee theoretische bijdragen over het postmodernisme en sociale bewegingen en de "nieuwe emotionele bewegingen" respectievelijk van Dick Houtman en van Stefaan Walgrave en Joris Verhulst. Van elke bijdrage is er ook een Franstalige en Engelstalige samenvatting.

De inhoud van de bundel verscheen ook in het *Belgisch Tijdschrift voor Nieuwste Geschiedenis*, jg. 34, 2004, nr. 3, pp. 319-553.

■ [SG]

De ODIS-databank en meer informatie over het project vindt u op www.odis.be.

Marc Hooghe & Jaak Billiet (red.), *Historische en sociologische benaderingen van nieuwe sociale bewegingen. Acta van de Workshop gehouden te Brussel op 22 november 2002*, Gent: ODIS, 2004, 240 pp. (Odisea-reeks: 2) ISBN 90-807844-2-7

De publicatie kost 10 euro (exclusief verzendingskosten) en kan besteld worden bij het ADVN of langs de bestelbon op de keerzijde van de adreswikkels van deze *ADVN-Mededelingen*.

“KRUIPEND GEVAAR”

BIOLOGISCHE ORGANISMEN,
SCHADELIJK VOOR HET ERFGOED

Deze bijdrage is de neerslag van een lezing door ADVN-medewerker Koen Van Keer op de Erfgoeddag 2005.

We proberen in deze bijdrage een bruikbaar overzicht te geven van de schadelijkste biologische organismen voor het erfgoed. Concreet gaat het om knaagdieren, insecten en schimmels.

Onze huizen krioelen van het leven, al merken we daar niet altijd veel van. Eén indicatie daarvoor is bv. al dat er in elk gemiddeld hygiënisch huis een duizendtal spinnen leven. Als we weten dat een spin gemiddeld ongeveer één prooi per dag vangt, is de rekensom snel gemaakt.

Het predikaat “schadelijk” is relatief. De meeste van de zogenaamd schadelijke organismen, zijn in de natuur juist nuttige opruimers.

Alle organismen die we nu kennen als huisbewoners, hadden vroeger andere biotopen. Zo leefde de beruchte kleermot bv. vooral in vogel- of zoogdiernesten waar haar larven van pluimen of haren leefden. Nu nog eet de kleermotlarve het liefst keratinehoudend materiaal zoals haar van bontmantels, maar ze is ook overgestapt op o.a. katoen. Voor de kleermot is de rustige omgeving van een kast of koffer met oude kleren een veel comfortabeler en meer beschermende biotoop.

We moeten ons kostbare erfgoed natuurlijk beschermen tegen deze “opruimers” en dat is zeker niet altijd gemakkelijk.

HOUTBOORDERS

De organismen die de meeste schade berokkenen aan houten voorwerpen, zijn kevers of juister: hun larven.

Kevers zijn insecten met een volledige metamorfose. Dat betekent dat ze vier ontwikkelingsstadia doorlopen: ei-larve-pop-imago. Voor ons hout zijn enkel de larven schadelijk. Zij vreten zich gedurende jaren een weg door het hout (sommige zoals de Huisboktor doen dat wel gedurende 15 jaar of meer). Wanneer de volwassen kever uit de pop kruipt, leeft hij meestal niet langer dan enkele weken en voedt zich dan – als hij zich al voedt – met stuifmeel. Hij heeft net genoeg tijd om een partner te vinden en weer nieuwe eitjes in een scheur van het hout te leggen.

De Gewone Houtworm.

De meest voorkomende houtborende kever in ons land, en de schrik van musea en archieven, is de *Gewone Houtworm (Anobium punctatum)* of Doodskloppertje, ook wel “memel” genoemd. De larven vreten gedurende 2 à 4 jaar in het hout en eindigen hun vraatgang vóór de verpopping net onder het oppervlak. Wanneer de volwassen kever na enkele weken tevoorschijn komt, verlaat hij het hout langs een zogenaamd “vlieggat”. Dat zijn de karakteristieke ronde gaatjes in het hout. Daaraan zien we meestal pas (dus te laat) dat het hout is aangetast. De Gewone Hout-

Houten koffertje aangetast door houtworm.

worm is een echt “erfgoedgriezeltje” omdat hij alle soorten hout kan aantasten, dus zowel naald- als loofhout en hoewel hij een voorkeur heeft voor onbewerkt hout, durft hij ook hout met een vernis- of verflaag aantasten.

BESTRIJDING

– Aangetast hout behandelen we met het product *Xylamon combi*. Hierbij spuiten we het product in de verschillende vlieggaten.

– Ook kan men ervoor zorgen dat de relatieve luchtvochtigheid (RV) in de bewaarruimte onder de 55% blijft. Die vochtigheid heeft de Gewone Houtworm nodig om zich te kunnen ontwikkelen.

– Wanneer het hout niet wezenlijk is voor het te bewaren voorwerp (bv. bij drukcliché), wordt het in samenspraak met de overdrager verwijderd.

MOTTEN

Onder “motten” verstaan we meestal de nachtvlinders die we niet associëren met de kleurrijke dagvlinders. Nochtans behoren zij beide tot de orde van de vlinders (*Lepidoptera*). Motten hebben vaak ook de reputatie lelijk of schadelijk te zijn en dat hebben ze gedeeltelijk te danken aan de kleermotten.

De Gewone Kleermot.

De meest voorkomende en schadelijkste is de *Gewone Kleermot* (*Tineola biselliella*). Dit is een kleine crèmekleurige vlinder. Ze kan het hele jaar door in huis worden aangetroffen. Ze vliegt niet graag en bij verstoring kruipt ze snel weg in de eerste kier of plooi die ze vindt. Zoals bij kevers zijn het niet de volwassen insecten die de schade veroorzaken, maar wel hun larven. Zij eten vooral keratinehoudende materialen zoals haren, zijde en wol. Ze spinnen een kokertje om zich heen dat bestaat uit het materiaal waarop ze zitten. Daardoor zijn ze vaak goed gecamoufleerd. Vooral kleding die langere tijd niet gedragen is, loopt gevaar.

BESTRIJDING

- Een Vaponastris plaatsen in de aangetaste ruimte, werkt efficiënt tegen Kleermot. Laat de strip lang genoeg staan, want de larven verpoppen in kleine hoekjes en spleetjes een eindje van de kledingstukken verwijderd.
- Als preventief middel kunnen we lavendel gebruiken.
- De kleding goed wassen voor het opbergen, want de kleermotlarven zijn gek op haartjes en huidschilfers.

“VISJES”

De zogenaamde “visjes” zijn primitieve insecten die tot de orde van de Franjestaarten behoren. Ze danken de naam “visjes” aan de ‘glibberigheid’ die het gevolg is van een bedekking met fijne schubbetjes die gemakkelijk loslaten als de visjes worden vastgepakt. Franjestaarten maken geen gedaanteverwisseling (metamorfose) door. Wel vervellen ze regelmatig. Ze doen er een twintigtal maanden over om volwassen te worden en hebben dan een lengte van 10-12 mm (exclusief de lange antennen en staartdraden). Ze worden vier tot vijf jaar oud.

De “visjes” zijn vooral verzot op zetmeel- en cellulosehoudende producten zoals papier, boeken en textiel waarin vaak stijfsel of bepaalde lijmen zijn verwerkt. Daarvan vreten ze het oppervlak af tot er zich gaten vormen.

In België brengen vooral het *Zilvervisje* of *Suikergast* (*Lepisma saccharina*) en het *Papiervisje* (*Ctenolepisma longicaudatum*), dat nog maar enkele tientallen jaren in ons land voorkomt, schade toe aan erfgoedstukken. De diertjes zijn zeer lichtschuw. Daardoor worden ze niet zo veel opgemerkt terwijl ze vaak wel algemeen aanwezig zijn. Kostbaar papier opslaan in een vochtige kelder, zolder of garage is sowieso een slecht idee. Niet alleen Zilvervisjes, maar ook boekluizen en schimmels hebben een hoge relatieve vochtigheid nodig.

Zilvervisjes kunnen tot enkele maanden zonder voedsel.

Het Papiervisje.

BESTRIJDING

- Het Papiervisje houdt voornamelijk van warme en droge ruimtes; het Zilvervisje van warme en vochtige ruimtes.
- De bestrijding zal in de eerste plaats dus moeten bestaan uit het scheppen van een koele (max. 18°C) atmosfeer. Heeft men met Zilvervisjes te maken, brengt men de relatieve luchtvochtigheid best tot ca. 52%.
- Gebruik van insecticiden is in het algemeen niet nodig en zelfs af te raden als niet eerst maatregelen worden getroffen om de omgevingsomstandigheden te wijzigen. Dit moet wel volgehouden worden.
- Gammabestraling is efficiënt, maar moet extern gebeuren. Door de gammastralen wordt de papiervezel in lichte mate afgebroken.

BOEKLUIZEN

Boekluizen zijn piepkleine insecten (meestal tussen 1 en 2 mm) van de orde *Psocoptera*. Ze hebben niets te maken met luizen en zuigen al helemaal geen bloed. Als ze in grote aantallen voorkomen, kunnen ze wel aanzienlijke schade aanrichten aan papier. Boekluizen houden van donkere, warme en vochtige plaatsen. Tijdens de zomer kan een bevolking exploderen en de meeste kolonies worden dan ook ontdekt in de herfst. In de natuur leven deze insecten in bladafval, bomen of grotten.

De schadelijkste en algemeenste soort is de *Gewone Boekluis* (*Liposcelis bostrychophila*).

Deze boekluis leeft ongeveer 6 maanden waarin ze tot 100 eitjes legt. De soort plant zich parthenogenetisch voort: er bestaan geen mannetjes en de vrouwtjes leggen onbevuchte eitjes (min of meer clonings-principe). De Gewone Boekluis komt op alle continenten voor.

Sommige personen reageren allergisch op de aanwezigheid van boekluizen.

BESTRIJDING

- Zoals altijd zijn de algemene omgevingsfactoren belangrijk: de bewaarruimte koel houden en goed verluchten zodanig dat niet teveel condensatie optreedt. Een luchtontvochtigingsinstallatie kan hierbij helpen.
- Ook stofzuigen helpt als de inhoud daarna direct verwijderd wordt.
- Een aangetast voorwerp 24 uur in een diepvriezer leggen, zal alle diertjes en eitjes doden. Uiteraard mag dergelijke behandeling het voorwerp niet beschadigen. Vooral bij gelaagde voorwerpen kan invriezen schade tot gevolg hebben.

De Gewone Boekluis.

– Voorts zijn boekluizen moeilijk te bestrijden omdat ze zich ophouden in boeken, kleine kieren en spleten, waar bv. insecticiden minder doordringen.

MUSEUMKEVERS

Museumkevers zijn kleine, ronde kevertjes, waarvan we de aanwezigheid meestal kunnen vaststellen door een kijkje te nemen aan het venster. Wanneer de kevertjes volwassen zijn, vliegen ze namelijk naar het licht en blijven ze meestal aan het venster zitten. Zo'n gesloten venster vormt hierdoor wel de ideale ontmoetingsplaats voor paartjes.

Er zijn verschillende soorten van het geslacht *Anthrenus*, maar de bekendste is het *Museumtorretje* (*Anthrenus museorum*). Zoals bij de houtborende kevers en de kleermotten, is het ook hier niet het kevertje zelf dat de schade toebrengt, maar de larve. Die eet graag dood dierlijk materiaal zoals opgezette dieren, maar ook gedroogde insecten.

BESTRIJDING

– Er bestaan kleine sluipwespsorten die zich specialiseren in larven van Museumtorretjes. Zij verlammen de larve met een steek en leggen er dan een eitje op. Wanneer de larve van de wesp uit het ei kruipt, boort ze zich al etend in het lichaam van de keverlarve en eet die levend op. De sluipwespen gedijen niet zo goed in gebouwen en dus moeten andere middelen worden aangewend.

– Eén van de meest toegepaste is een anoxie-behandeling. Dat is een techniek waarbij een aangetast voorwerp luchtdicht wordt ingepakt. Er wordt een zuurstofabsorberende stof bijgevoegd, zodat na verloop van tijd enkel nog de dodelijke stikstof uit de lucht overblijft. Dat maakt dat de larven en kevers van de Museumtor sterven.

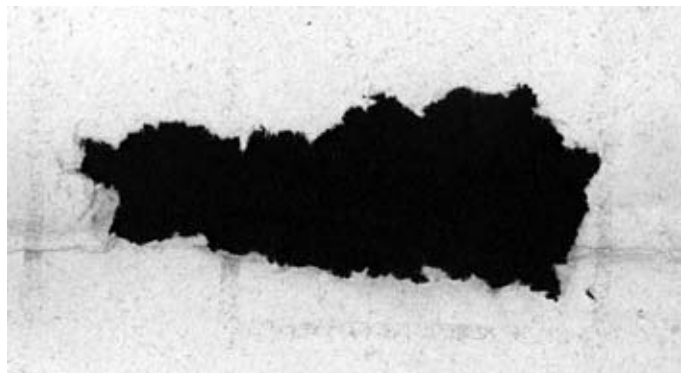
KNAAGDIEREN

Knaagdieren berokkenen eigenlijk enkel schade aan erfgoedmateriaal als papier in de periode dat ze hun nest maken. Zij eten het papier dus niet op, maar gebruiken het als nestmateriaal.

Concreet hebben we in huizen en archiefinstellingen meestal enkel last van de *Huismuis* (*Mus musculus*). Andere knaagdieren zoals ratten geraken minder makkelijk huizen binnen en worden ook vlugger opgemerkt. Het grote nadeel van schade door Huismuis aan papier, is dat ze meestal direct aanzienlijk en bovendien niet te herstellen is (bij schimmels bv. is vaak nog wel iets te redden).

De Museumtor.

Door muizen aangevreten affiche, aan het ADVN overgedragen in 1997.

BESTRIJDING

– De bestrijding van muizen is voldoende gekend. Er zijn nogal wat soorten muizengif. Het verdient aanbeveling een soort gif te gebruiken dat de muis doet uitdrogen, zodanig dat het karkas niet teveel ander ongedierte aantrekt wanneer het ergens op een onbereikbare plaats ontbindt.

– Belangrijk als men wil dat de muis van het gif eet, is natuurlijk dat men geen andere etensresten achterlaat die lekkerder zijn voor de muis.

– Dezelfde overweging bepaalt ook de efficiëntie van de gekende muizenvallen.

SCHIMMELS

Schimmels behoren tot de micro-organismen en vormen naast planten en dieren een apart rijk. In de natuur zijn schimmels een onmisbare schakel in de keten van afbraak en recyclage van organisch materiaal. In archieven zijn ze zowat de gevaarlijkste "erfgoedvandalen". Dat komt omdat schimmelsporen overal aanwezig zijn zonder dat we ze zien. Als de omstandigheden gunstig zijn kunnen ze ontkiemen. De meeste schimmels bestaan uit een mycelium of zwamvlok. Dat is het pluizige gedeelte dat wij op oppervlakken zien groeien. Het mycelium is opgebouwd uit schimmeldraden of hyfen. Op de hyfen ontwikkelen zich sporendragers waarin sporen worden gevormd.

BESTRIJDING

– Het handhaven van een rv lager dan 60% is de meest efficiënte manier om schimmelmoei te voorkomen.

– Men houdt de temperatuur van de bewaar ruimte best constant op 20°C of lager.

– Het is in een eerste fase belangrijk om aangetast materiaal in quarantaine te plaatsen of – indien niet te redden – te vernietigen om zo besmetting van het andere materiaal te voorkomen.

– Vergassing is geen goede methode: de gassen die door schoonmaak- of ontsmettingsbedrijven worden gebruikt (bv. methylbromide) doden wel insecten en bacteriën, maar geen schimmels. Het enige efficiënte gas (ethyleenoxide) mag wettelijk niet meer gebruikt worden.

– Bij grote hoeveelheden aangetast materiaal, waarvan

POLITIEK PERSONEEL IN DE PROVINCIE ANTWERPEN

Twee afdrukken van dezelfde foto, waarvan de onderste aangetast is door een combinatie van schimmel en chemische verkleuring.

men de schimmel wil doden (dus niet alleen de groei wil stoppen), is gammastraling de enige methode. Van gammastralen is echter bekend dat ze de veroudering van het materiaal versnellen. Het is ook een heel dure methode omdat het buiten de bewaarplaats moet gebeuren.

– Al met al is de meest geschikte methode om archiefstukken van schimmel te ontdoen het droog, mechanisch verwijderen met een borsteltje of afzuigen met een geschikt stofzuigermondstuk. Bij deze methode worden schimmels niet gedood, maar zoveel mogelijk verwijderd om de kans op nieuwe schimmelgroei na terugplaatsing onder de juiste bewaaromstandigheden zo klein mogelijk te maken.

BELANGRIJK

Het is belangrijk dat we aandacht hebben voor deze vormen van aantasting. Meestal worden ze laat of te laat opgemerkt.

Uit dit alles blijkt dat de juiste manier van bewaren niet enkel belangrijk is binnen de archiefinstelling, maar ook bij de archiefvormer of -bewaarder. Uiteraard heeft een particulier niet altijd de middelen om zijn erfgoed onder ideale omstandigheden te bewaren. Alleen al de keuze tussen een bewaarplaats op zolder of in de kelder kan reeds een belangrijk verschil maken.

■ [KVK]

Het onderzoeks- en publicatieproject "Politiek Personeel Provincie Antwerpen" (PPA) wordt in opdracht van het provinciebestuur van Antwerpen gerealiseerd door een samenwerkingsverband van ADVN, Amsab-ISG, KADOC-K.U.Leuven en Liberaal Archief. Het PPA-project heeft tot doel een collectief onderzoeksgericht biografisch werkinstrument te ontwikkelen over de Antwerpse provincieraadsleden, bestendig afgevaardigden, gouverneurs en griffiers. Dat werkinstrument wordt aangeboden in een publicatie en langs een databank.

De publicatie bestaat uit twee delen. Het eerste deel bevat de geschiedenis van het Antwerpse provinciebestuur van 1830 tot heden, een prosopografische analyse van het Antwerpse politieke personeel en de electorale geschiedenis van de provincieraad van 1836 tot 2000. Het tweede deel is een biografisch repertorium waarin over elke provinciale mandataris een gestandaardiseerde notitie is opgenomen. Van een honderdtal politici werd een korte biografie uitgeschreven. Beide delen worden rijk geïllustreerd.

De publicatie verschijnt in december 2005 en wordt voorgesteld tijdens een academische zitting in het auditorium van het provinciehuis.

In het kader van het PPA-project wordt ook een reizende tentoonstelling over de geschiedenis van het provinciebestuur georganiseerd. De tentoonstelling wordt geopend in Antwerpen en kan in de loop van 2006 worden bezocht op diverse locaties in de provincie. Het geheel wordt opnieuw in Antwerpen afgesloten. Samen met de tentoonstelling zal telkens een studiedag/workshop worden georganiseerd, waarop ook de publicatie wordt voorgesteld. Die studiedagen zijn ook opgevat als vormingssessies voor lokale historici, genealogen en het historisch-geïnteresseerde publiek, in samenwerking met heemkundige kringen, stads- en gemeentearchieven. Zowel de locaties als de timing van de tentoonstelling en de studiedagen dienen nog vastgelegd.

In 2006 worden langs de webstek van het Provinciebestuur Antwerpen de verzamelde biografische en electorale gegevens ter beschikking gesteld in de vorm van een databank. De steekkaarten zullen er gekoppeld zijn aan informatie over andere personen, organisaties, archieven en publicaties.

■ [SG]

KORT

“MYTHOS DER NATIONALEN”

Op dinsdag 6 september 2005 organiseert het ADVN een lezing met als spreker de Russische onderzoeker Andrej Doronin. Die voordracht heeft als titel “Mythos der Nationalen. Zur Entstehung der Nationen in Europa”.

Andrej Doronin (°1962) promoveerde in 2001 tot doctor in de geschiedenis aan de Universiteit van Moskou met een verhandeling over de Beierse humanist en historicus Johannes Aventinus (1477-1534). Van 1992 tot 2002 was hij directeur van de Afdeling Internationale Betrekkingen van het Russische Staatsarchief voor Sociale en Politieke Geschiedenis (RGASPI) in Moskou. Sindsdien voert hij postdoctorale onderzoeksopdrachten uit omtrent nationalisme aan diverse Duitse universiteiten en wetenschappelijke instellingen (o.a. VW-Stiftung, Friedrich-Ebert-Stiftung, Max-Planck-Institut, Herzog August Bibliothek, Gerda Henkel Stiftung). In 1993 werd hij medewerker van Amsab-Instituut voor Sociale Geschiedenis (Gent) – hij stond mee in voor de restitutie van de Belgische archieven in Moskou.

■ [KDS]

LEZING

“Mythos der Nationalen. Zur Entstehung der Nationen in Europa” door dr. Andrej Doronin.

ADVN, dinsdag 6 september 2005, 19u30

U kunt inschrijven langs het ADVN, Lange Leemstraat 26, 2018 Antwerpen.

WETENSCHAPPELIJKE TIJDINGEN

Einde 2004 zette de Vereniging voor Wetenschap (vww, Gent) haar werking stop. Bij de oprichting van de vereniging in 1935, wilde Jozef Goossenaerts langs het tijdschrift *Wetenschappelijke tijdingen (Wt)* o.a. bijdragen tot de ver Vlaamsing van het hoger onderwijs en tot de vernederlandsing van de wetenschap. Gaandeweg realiseert het tijdschrift niet enkel die doelstellingen, het neemt sinds geruime tijd ook een vooraanstaande plaats in op het vlak van de verwetenschappelijking van de historiografie van de Vlaamse beweging.

Aansluitend op het gastheerschap dat het ADVN sinds 1994 bood aan de Vereniging voor Wetenschap en aan de redactie van *Wt*, besliste de vww het volledige beheer van het tijdschrift over te dragen aan het ADVN. De redactie van *Wt* blijft overigens verder autonoom functioneren. In de *ADVN-Mededelingen* wordt voortaan wel de inhoud van het aanstaande nummer van *Wt* opgenomen. ■ [KDS]

WT, JG. LXIV, NR. 2

bevat naast recensies en signalementen van recente publicaties de volgende bijdragen:

– *De hand aan de ploeg. Vlaamse landbouworganisaties en Vlaams-nationalistische partijen in de twintigste eeuw (deel I)* / Bart Coppen

- *Gerechtigheid is geschied? Enkele reacties in Vlaanderen op het gebruik van het vuurpeloton (1944-1950)* / Mathieu Vanhaelewyn
- *Kunstbeleid en Nieuwe Orde* / Paul Huys

In september 2005 verschijnen de acta van het colloquium “Nationale bewegingen & geschiedschrijving” als bijzonder nummer van *Wt*. Dat colloquium werd op 15 oktober 2004 georganiseerd door het ADVN naar aanleiding van de twintigste verjaardag van de instelling.

U kunt abonneren op *Wt* of het colloquiumnummer bestellen langs de keerzijde van de adreswikkels van deze *ADVN-Mededelingen*.

Abonnementsprijzen: 20 euro (gewoon abonnement), 22 euro (steunabonnement), 25 euro (abonnement buitenland). Nieuwe abonnees ontvangen uiteraard nog het eerste nummer van de huidige jaargang én de *Bibliografie Wetenschappelijke tijdingen 1935-2000*. De acta van het colloquium kosten 25 euro.

AANWINSTENLIJST

MAART - MEI 2005

AR Archief
AV Audiovisueel archief
BO Bibliotheekwerken
DA Documentatie
PE Periodieken
NE Necrologia
AP Ambtelijke publicaties
[deze aanduidingen zijn indicatief; zij kunnen worden aangepast naargelang van de verwerking van de overdracht]

2005/043	Ludo Simons, Antwerpen	BO
2005/044	Urbaan De Becker, Alsemberg	AV / DA / PE / NE
2005/045	Vlaanderen Vlagt vzw, Beerse	AR / AV
2005/046	Familie Wermoes, Wemmel	NE
2005/047	Rosetta Batens-Durinck, Bazel	NE
2005/048	Jeanne Konings-Brants, Bonheiden ...	NE
2005/049	Peter Daems, Waasmunster	NE
2005/050	Ivo Schiltz, Edegem	BO / DA
2005/051	IJzerbedevaartkomitee, Diksmuide ...	BO / DA
2005/052	Bart Laeremans, Grimbergen	BO / DA
2005/053	Frans-Jos Verdoodt, Massemen	AR
2005/054	Koen Van Gelder, Sint-Amandsberg	AR
2005/055	Omer Steeno, Haasrode	AR
2005/056	Merce Roca, Brussel	AR / AV / BO / DA / PE
2005/057	Omaar Van Hulle, Ertvelde	BO
2005/058	Walter Luyten, Berlaar	AR
2005/059	Wilfried Van Gucht, Mortsel	AV / DA / PE
2005/060	Vlaams Belang Jongeren (VBJ), Brussel	AV / DA / PE
2005/061	Jan Debrouwere, Hoboken	DA
2005/062	Greta Vettters-Reymer, Edegem	NE
2005/063	Lutgart Declerck-Libbrecht, Wondelgem	NE
2005/064	Familie Fons Mathot, Antwerpen	NE
2005/065	Hendrika Docx-Davidts, Lier	NE
2005/066	Familie Johanna Vos, Merelbeke	NE
2005/067	Koerdisch Instituut Brussel, Brussel ...	BO / PE
2005/068	Bruno De Wever, Deurne	AR / AV / BO / DA / PE
2005/069	Nieuw-Vlaamse Alliantie (N-VA), Brussel	AR / AV / BO / DA / PE
2005/070	Alfred Vandenbossche, Merchtem ...	BO
2005/071	Suzanne Couck, Kontich	BO
2005/072	Familie Heyse, Stekene	NE

2005/073	Joos Somers, Mechelen	AR
2005/074	Romain Vanlandschoot, Tielt	AR
2005/075	Herman Pas, Antwerpen	BO
2005/076	Nieuw-Vlaamse Alliantie (N-VA), Brussel	PE
2005/077	Jaak Roskams, Mariakerke	BO / DA
2005/078	Naamloos, Vosselare	AR
2005/079	Marc De Roep, Lokeren	AV
2005/080	Herman Maes, Deinze	BO
2005/081	Amsab-ISG, Gent	AV
2005/082	Joost Van Bouchaute, Gent	AR / AV / BO / DA / PE
2005/083	André De Ké, Aalter	BO / PE
2005/084	Lieven Bockaert, Aalter	AV
2005/085	Uitgeverij Egmont, Brussel	BO / DA
2005/086	Herman Vandormael, Sint-Pieters-Kapelle	BO
2005/087	Naamloos, Antwerpen	AV
2005/088	Nieuw-Vlaamse Alliantie (N-VA), Brussel	AR
2005/089	Jet Jorssen Genootschap, Kalmthout	BO
2005/090	Familie Denissen-Heus, Brecht	NE
2005/091	Wim Persoon, Berchem	AR / AV
2005/092	Studiecentrum Joris van Severen, Ieper	BO
2005/093	Suzanne Couck, Kontich	BO
2005/094	Ghislain Devlaminck, Minnesota (US)	AR
2005/095	Rudi Smout, Antwerpen	BO
2005/096	Naamloos, Antwerpen	AV
2005/097	Cecilia Daem-Evenepoel, Liedekerke	NE
2005/098	Familie Frans Vos, Vrasene	NE
2005/099	Maria Meysman-Van Iseghem, Merelbeke	NE
2005/100	Maria Van Tendeloo-Koekhoven, Bouwel	NE
2005/101	Maria Madereel-Segaert, Antwerpen	NE
2005/102	Familie Minne Dolfyn, Berchem	DA / NE
2005/103	Richard Celis, Antwerpen	BO / PE
2005/104	Frank Godderis, Alveringem	AR / AV / BO / DA / PE
2005/105	Jozef Bussels, Hechtel-Eksel	AR / AV / BO / DA / PE
2005/106	André De Beul, Wilrijk	DA / PE
2005/107	Stichting Zannekin, Ieper	BO
2005/108	FUSL, Brussel	BO
2005/109	Rita De Beul, Dendermonde	AR / AV / BO / DA / PE
2005/110	Bruno De Wever, Deurne	AR
2005/111	Frank Seberechts, Putte	DA / PE
2005/112	Karel Caremans, Antwerpen	AR / AV / BO / DA / PE
2005/113	Marnixring Antwerpen-Centrum, Antwerpen	AR / AV
2005/114	Karel De Bie, Antwerpen	BO
2005/115	Gaston De Jaegher, Brugge	BO
2005/116	Emmanuel Waegemans, Antwerpen	AR
2005/117	Familie Mariette Blommaert, Lommel	NE
2005/118	Cecile Maes-Vanden Weghe, Kortrijk	NE
2005/119	SFL, Leuven	BO
2005/120	Lieven en Griet Bockaert-De Cuyper, Aalter	AV
2005/121	Jeannine Vandenbroucke- Van de Weghe, Edegem	NE
2005/122	Vereniging Vlaamse Leerkrachten (VVL), Antwerpen	BO
2005/123	Nancy Decolfmaeker, Antwerpen	AR / BO / DA / PE
2005/124	Carlos Van Louwe, Koksijde	AV / BO
2005/125	Carlos Van Louwe, Koksijde	AR / AV
2005/126	Berthoutinstituut-Klein Seminarie, Mechelen	DA
2005/127	Gorka Knörr Borrás, Brussel	BO
2005/128	Voorpost Vlaanderen, Deurne	BO
2005/129	Groen-Rechts, Borgerhout	AV / DA
2005/130	Redactie De Levensboom, Antwerpen	PE
2005/131	Wim Verreycken, Sint-Niklaas	AV
2005/132	Paul Callens, Pittem	BO

Dit is het veertiende nummer van de **ADV-N-Mededelingen**. Deze publicatie wil u op de hoogte brengen en houden van de werking van het ADVN in al haar aspecten: het algemeen beheer, de aanwinsten in de collecties, de dienstverlening, de projecten en publicaties, de huisvesting enz. De **ADV-N-Mededelingen** zijn gratis en worden u op verzoek toegestuurd.

Archief en Documentatiecentrum voor het Vlaams-nationalisme (ADV-N) vzw

Lange Leemstraat 26 – BE-2018 Antwerpen 1
 [T] +32 [0]3-225 18 37 [F] +32 [0]3-226 64 05
 [E] info@advn.be [W] www.advn.be
 postrekening: 000-1587760-64
 bankrekening: 419-8059591-83
 bouw- en renovatiefonds: 419-8059599-91

BEREIKBAARHEID

met de wagen:

via E17 of E19

openbaar vervoer

trein:

Berchem Station
 + tram 8

bus: lijnen 1 en 23

tram: lijnen 7, 8, 12
 en 24

Sinds augustus 2002 worden de Antwerpse leien heraangelegd. Sinds juni 2004 zijn er ook werken aan de Antwerpse ring. Voor informatie omtrent die werken kunt u terecht op www.werkenantwerpen.be.

Het ADVN sluit in 2005 nog op hiernavolgende dagen: op 11, 21 en 22 juli, op 15 augustus, op 31 oktober, op 1 en 11 november en van 26 tot 30 december

OPENINGSUREN LEESZAAL

maandag tot donderdag: van 9u tot 16u

zaterdag: na afspraak is er mogelijkheid tot raadpleging; in 2005 kan dit nog op: 30 juli, 27 augustus, 24 september, 22 oktober, 26 november en 17 december

WERKTEN MEE AAN DIT NUMMER: Koen De Scheemaeker, Sophie Gyselinck, Koen Van Keer, Frans-Jos Verdoodt, Rita Verelst

ILLUSTRATIES: Koen Van Keer

COÖRDINATIE: Marleen Abelshausen

ADMINISTRATIE: Marleen Deridder

VORMGEVING: LetterWerk, Antwerpen [T] 03-827 43 50

Giften aan het ADVN worden graag aanvaard op een van de hiervoor genoemde rekeningnummers.

Voor giften vanaf 30 euro ontvangt u een fiscaal attest.